

1979/6

Szórakozás
és szórakoztatás

Tíz interjú tanulsága

Ifjúsági zene
— szórakoztató zene

Csanády János,
Györke Zoltán,
Nagy István Attila,
Romhányi Gyula
és Trizna István versei,

Onagy Zoltán
és Spiró György
prózaí írásai

Gondolatok
a palóc szuszékról

PALŐCFÖLD

Mulatni azt tudunk! Ha mást nem is, mulatni legalább. Erre bajainkban is képesek vagyunk. Ami pedig már nagy szó, lelkiület kell hozzá, született tehetség. Bár az is lehet, hogy megtermette az idő mulatni képes természetünket. A nehéz testi munkában a mindenkori nép számára az ünnepek rendre visszatérő vigalmai jelentették az enyhét. Hisz tudtuk, hogy az aratást aratóünnep követi, ahol tán párt is találunk, de legalább egyszeri szeretőt; tudtuk, hogy az ültetés, kapálás, egyelés, törés után a fosztó jön, a maga békéjével és pajzánságaival, kölyköket vidámitó játékaival és az öregek történe-

teivel; mint ahogy azt is észben tartottuk, hogy az áztatás, törés, titolás, gerebenezés után ott a fonó, aminél vidámabb talán a farsang sincs, a farsang, mire elfogy a kender, fogy vele a nyálunk, de már itt a télbúcsúztató, s a testnek nedvei hamar megélednek újból. No, és a bő és vig szüretnek! A szüreti multságok búfelejtő alkalmai! Nem beszélve a lakodalomról, keresztelőről, és az élet körforgása szerint — a halotti torról. A multság mindig is életünk kísérője volt. Kialakult rendjük a szüntelen munka közepette biztosította a felüdülést, a lélek megújulását.

Mulatság ritkán volt, s ma sincs ital nélkül, ám mindig oka volt a vigalomnak, ma azonban elég az ital is, ürügy találtatik hozzá. Mulatság — e nagykedvű szó — helyett italozás (alkoholizmus) van inkább, és persze lassan a tudományos kategória szintjére emelkedő kifejezés: a szórakozás.

Mára itt állunk kétségek között: mulatni még tudunk, szórakozni már nem.

Ráadásul ma már szórakoztatni kell bennünket, és ebben a helyzetben könnyen mondhatjuk, hogy nem bennünk a hiba, hanem a szolgáltatásban.

Persze, a szórakozással is úgy vagyunk, mint a gyermekneveléssel, a házassággal, az öregekről való gondoskodással, környezetünk védelmével, nemzeti hagyományainkkal, a barátsággal, a szerelemmel, a táplálkozással — és lehetne még sorolni. Tudniillik, hogy egyikhez sem értünk kellően, egyiket sem műveljük megfelelően. Most éppen szórakozni nem tudunk. Sőt, azt sem tudjuk, pontosan mi a szórakozás. Az embernek ekkora tudatlanság, már-már elérhetlenség láttán kellemetlen sejtelmek támadnak, s felteszi azt a kínos kérdést, hogy tulajdonképpen mihez is értünk egyáltalán, mi a legnagyobb bajunk.

Ha naponta, vagy legalábbis időszakonként — olykor szertelen változtatásokkal — az élet más és más területeiről mutatjuk ki, hogy ez sem helyes így, az is helytelen úgy, akkor kénytelenek vagyunk az előbbi kérdésünkre azt felelni, hogy legfőképpen élni nem tudunk. No nem az életművészet értelmében, az epikureista-hedonisztikus-esztétikai egyveleg értelmében, hanem egyáltalán. Kapkodó szempontjaink tanúsága szerint mi még most tanuljuk az életet. (Igaz, korban a legmegfelelőbb időben, hisz még fiatalok vagyunk hozzá, emberiségként is — Marx: előtörténetünket éljük —, és ami szűkebb közösségünket illeti — társadalomként is.) Eszünk, iszunk, szeretünk, lakunk valahol, hajszoljuk magunkat, szerzünk, csak éppen a mértékegységet, a hozzánk méltó etalont felejtjük el olykor-olykor megtekinteni, s hozzámérni magunkat.

Hogy szórakozni nem tudunk?

Majd, ha fogunk tudni élni.

De nem lehetetlen, hogy éppen szórakozni-nem-tudásunk (az is) fog ráébreszteni bennünket az élet magunkévá tételének sürgető voltára.

Laczkó Pál

Közöljük olvasóinkkal, hogy a helytörténeti kutatásról és helytörténetírásról folyó vitánkat anyagtorlódás miatt lapunk jövő évi első számában folytatjuk. A szerk.

1979/6

3 Tibori Timea: Jegyzetek a szórakozás és szórakoztatás elméletéhez

5 Tíz interjú tanulsága (T. T.)

7 M. Szabó Gyula: Szórakozásból (!?)

10 Sárközi Gábor: Szórakoztató zenészek

11 Tóth Csaba: Ifjúsági zene — szórakoztató zene

12 Bodnár Mihály: Kényszerpályán

13 Csanády János: Emlékezés egy régi utazásra, Emlékezés egy gyermekkoros öszre, Emlékezés egy hajdani vadászatra, Rítmusban

14 Onagy Zoltán: Bársonyos lesz az éj, Fitzgerald úr!

16 Trizna István: Mikor elmentél, Már rezzenések, pirulások nélkül

17 Romhányi Gyula: Júliusi jégvirágok

18 Nagy István Attila: Szemed ezüst pénzét, Szerelem

18 Spiró György: Állandó nevező, Mennyit ér az emberi kultúra, A páfrány

20 Györke Zoltán: Bolyongásomért, Megdőlt homlokkal, Lombtalanodunk, Képzelt párbeszéd magammal, Tőlem hozzám utazom

22 Chikán Bálint: „Naponta vagyunk Dózsa Györgyök”

24 Makoldi Sándor: Gondolatok a palóc szuszékról

26 Cseres Tibor: Parázna szobrok (Laczkó Pál)

28 Fekete Gyula: Levelek a magányról; Sulyok Katalin: Egy ország gyesen (G. Kiss Magdolna)

29 Kepes György: A látás nyelve (Krunák Emese)

30 Vadas József: A Művészi Ipartól az Ipari Művészetig (P. Szabó Ernő)

A címlapon és hátsó borítón Herpai Zoltán, a 4., 9., 13., 19. oldalon Decsi Ilona, a 10., 15., 18., 21., 30. oldalon Kéri Imre munkái. (Fotó: Buda László)

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI IRODALMI MŰVESZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYÁNAK LAPJA
Főszerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14-13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Bálint Tamás igazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-961 62 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára 10 Ft, előfizetési díj fél évre 30, egy évre 60 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

INDEX: 25 952

ISSN 0555-8867

79.3950 N. S. 1200 db